

Tábori napló a Vajdaságból

A vörösiszap katasztrófát követő iskolai gyűjtésnek köszönhetően még ebben az évben is devcseri és somlóvásárhelyi diákokat vihetett táborozni a Máltai Szeretetszolgálat. A vajdasági utazásról Sáhóné Lajkó Zsuzsa táborvezető és Kertészné Koczor Katalin pedagógus készített részletes útinaplót.

A vörösiszap katasztrófa sebei lassan-lassan behegednek a tájon, de az emberek lelkének meggyógyításához hosszabb idő szükséges. Mi, a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Vészhelyzetkezelés, Nemzetközi Fejlesztés Munkacsoportjánál tapasztalataink révén régóta tudjuk ezt, ezért majd 3 évvel a katasztrófa után sem feledkeztünk meg a gyermekekről.

A devcseri és somlóvásárhelyi 7-8. osztályos diákokkal a tavalyi erdélyi táborozás után most a Vajdaságba indultunk, hogy a gyerekek az itt élők kitartásából, magyarságából meríthessenek további erőt.

Mint a tavalyi táborozását, ennek a projektnek a finanszírozását is a gyermekek egykori 100 Ft-os gyűjtőakciója tette lehetővé.

A többhetes előkészítő munka után 33 gyermekkel és 14 felnőttel indultunk a határon túlra, hogy a szünidőt kihasználva a szórakozáson, az utazás örömein kívül, megismerhessék azt a létért vívott harcot, amit a Szerbiában élő magyarság Trianon óta folytat a hit, a keresztény vallás segítségével. Az elektronikus jelentkezést követően nagy fejtörést okozott, hogy a nagyszámú túljelentkezés miatt hogyan válasszuk ki, ki utazhat és kinek kell otthon maradni. Végül a tanulmányi eredmények és a magatartásjegyek döntöttek.

Emellett a jelentkezőknek – ugyanúgy, mint a tavalyi táborozás előtt - egy kvízzjátékban is jól kellett teljesíteniük. A játék elősegítette, hogy a gyerekek egy kicsit már előzetesen is utána nézzenek, hova fognak menni, mit fognak majd látni – és hogyan kapcsolódnak ezek a helyek a magyar történelemhez. Jó volt látni, hallani, ahogy a helyszínen ráismertek a Nándorfehérvári emlékkőre, hogy ismerték Dugovics Titusz legendáját, és a déli harangszó igaz történetét, vagy hogy az aradi vértanúk közül kik kapcsolódnak a Vajdasághoz az életük egy-egy eseménye alapján. A táborban aztán nagy hasznát vették a jutalmul kapott máltais kulacsnak, pólóknak és tollaknak is.

Táborvezetői munkámban két erdélyi máltai önkéntes, Keresztes Ibolya és Ferencz Abigél segített, akik a Romániai Máltai Segélyszolgálat Sepsiszentgyörgyi Fiókszervezetétől jöttek. Gondoskodtak róla, hogy a nap folyamán sehol ne legyen „üres járat”. Mindig volt a tarsolyukban közösségformáló, személyiségfejlesztő játék, mellyel bárhol, bármikor tartalmassá tudták tenni még a várakozási időket is. Segítségükkel az esték is mozgalmasan teltek – egy gyereknek se hiányzott a televízió, mikor a játék hevében kipirulva, vidáman törték a fejüket a kvízmegoldásain, vagy az udvaron kosarazás közben.

A gyerekek felügyeletéről devcseri és somlóvásárhelyi pedagógusok is gondoskodtak. Természetesen nem szabad megfélemedezünk a vajdasági magyar segítőinkről sem, akik minden településen nagy lelkesedéssel meséltek és mutatták meg a nevezetességeket a csoportnak – külön köszönet illeti őket ezért!

2013. július 1-én, hétfőn nagy volt az izgalom a devcseri parkolóban, amikor reggel 6 órakor útnak indultunk. Az ebédidő már a határállomásnál, Röszkénél ért bennünket. A csoportból néhányan ekkor lépték át életükben először a magyar határt.

Az első uticélunk Palics, a határhoz közel lévő aranyos üdülővároska volt, ahol a hosszú buszozást kiadós séta követte a tóparton, majd az állatkertben. Az árnyas fák közt a világ 7 kontinensének állataival ismerkedhettek meg a gyerekek. Érdekes volt látni, hogy a legfélelmetesebb ragadozók is csak egyszerű dróthálóval és villanypásztorral voltak elválasztva, a nagytestű kérődzők pedig azzal sem.

Fáradtan, de csillogó szemekkel érkeztünk meg Szabadkára, ahol az első éjszakára a Magyar Középiskolai Kollégiumban kaptunk szállást.

Az esti városnéző séta során a nagy melegben felüdülésként a főtér kerámia szökőkútjánál locsolták, viccelték, kergették egymást a

gyerekek. Másnap a város történetéről, nevezetességeiről Ric Gábor, a Caritas munkatársa és az alkalmi idegenvezetőnknek felcsapott Szabó Zoltán tanár úr mesélt.

Az Avilai Szent Teréz Székes Bazilikában Beretic Stipan plébános adott átfogó tájékoztatást a magyarság és a kereszténység helyzetéről a Bácskában. Elbeszéléséből kiderült az is, hogy a város Maria - Theresiopolis elnevezése nem a császárnőre, hanem Szabadka védőszentjeire vezethető vissza. Mindenki elámul a templom méretein, gyönyörű freskóin és a hazai templomokkal való hasonlóságán. Zoli bácsi megmutatta a Kosztolányi nevet viselő gimnáziumot, Kosztolányi Dezső szobránál pedig tovább mesélt Szabadka jelentőségéről a magyar nyelvű oktatásban. Csáth Géza emléktáblájánál megtudtuk, hogy a tragikus sorsú orvos volt a cserkészet egyik atyja is a Vajdaságban.

Az előző este díszkivilágításban megcsodált Városháza nappali fényben is magával ragadó volt számunkra. Abban a megtiszteltetésben részesültünk, hogy az egyébként nehezen látogatható díszterem ajtajait megnyitották előttünk, ahol további érdekességeket tudhattunk meg a patinás hangulatú falak közt.

Délben búcsút vettünk kísérőinktől és tovább indultunk Zentára, ahol finom ebéd várt bennünket a Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium ebédlőjében.

Délutáni kísérőink, Jablonszki Sándor és Nagy-Abonyi Péter a zentai csata emlékművénél felelevenítették az 1697. szeptember 11-i eseményeket a török hódoltság alatti magyarországi területek visszafoglalásának egyik legjelentősebb és legvérmesebb csatájáról. A Szent Longinus Középkori Hagyományőrző Egyesület a mai napig őriz egy szablyát, mely ezekből az időkben származik, a vállalkozó kedvűek pedig meg is forgathatták kicsit.

A Tisza töltésénél alkalmilag felállított céltáblánál az íjászatot is ki lehetett próbálni. Cserébe a mellé lött nyílvevesszőket is meg kellett keresni a bozótban a kis íjászoknak. Törökbecsén Micsik Béla, a Vajdaság Magyar Folklor Központ vezetője várta a csoportunkat, aki ízes mondásaival azonnal belopta magát mindenki szívébe. Szavai nyomán az aracsi Pusztatemplom romjai között a gyerekek is megértették, habár a föld legfelső 20 centimétere az szerb, de alatta a magyar múlt 1100 éves sorsközössége rejtőzik.

Már esteledett, amikor elindultunk Muzslyára, ahol a Szalézi Szerzetesrend kollégiumában minden készen állt a fogadásunkra.

A Don Bosco által a XIX. században alapított szerzetesrend a kallódó városi fiatalok megsegítésére jött létre. A 12000 lakosú, főleg magyar lakta Muzslyán, a Bánát középső részén, 1965-től vannak jelen, 1994 óta foglalkoznak fiatalokkal, 2002-ben adták át a kollégiumot, melyben összegyűjtik a szórványban élő magyar középiskolás és főiskolás fiatalokat, otthont adva számukra a tanulmányaik alatt. Stojan atya, a kollégium vezetője komolyan veszi Don Bosco jelmondatát: „Tegyétek a jót és hagyjátok a madarakat csiripelni!”

Az alázat és a közvetlenség lenyűgözött bennünket. Az atyákat sosem láttuk reverendában, sosem hallottunk tőlük tiltó szót, mégis a fegyelem és az egymásra figyelés hatása kézzel fogható volt, melyhez a gyerekek is gyorsan alkalmazkodtak.

Ott tartózkodásunk idején éppen az évente hagyományosan megrendezésre kerülő Oratórium zajlott a templom körül és a Kollégiumban – de annak ellenére, hogy napközben 180 gyermek és fiatal nyüzsgött itt, esténként Gerdof Zsolti, a Kollégium irodavezetője, András bácsi, a Kollégium gondnoka és a konyha nének gondoskodó szeretettel, megértő odafigyeléssel és kedvességgel vártak bennünket vissza a kirándulásokról.

A harmadik napon 3 muzslyai kiscserkész is elkísért bennünket, akiknek szívósságát, kitartását látva egyre halkabban dűnnyögtünk a tűző napon, míg a poros úton elértünk a Tisza-menti vadászházba. Itt már várt bennünket Varga Zoltán atya, a Vajdasági Cserkész Szövetség elnöke, akinek vezetésével a Tiszához kirándultunk.

A Holt-Tisza árterében évszázados fák és néhány hete még víz alatt lévő bokrok között, vadregényes tájon haladtunk. Az idillt csak a hemzsegő szúnyogok támadása zavarta meg. A vadászháznál lavóros vízi csata hűtötte le a kedélyeket, majd a bográcsban rotyogó gulyás illata csalogatott ebédhez bennünket.

A cserkészlányok meséltek nekünk, hogy bár magyar tagozaton tanulnak, magyar közösségben élnek, magyarul beszélnek, mégis mit jelent számukra magyarnak lenni: kétszer annyit kell teljesíteniük az élet minden terén, hogy megőrizhessék a magyarságukat. Szavaik nyomán visszacsengtek fülünkben Micsik Béla a Pusztatemplom romjai közt elhangzott szavai: „Magyarnak lenni Magyarországon könnyű”.

Szintén nagy élmény volt nekünk, akik csapvízen, ásványvízen és üdítőkön nőttünk, hogy a föld egyik kincsét, a vizet kútból ihattuk. Itt aztán elgondolkodhattunk arról is, hogy míg mi néha nem vesszük észre, ha csöpög a csap otthon, olyan bőséggel áll rendelkezésünkre az ivóvíz bárhol, addig itt az iható víz már most is nagy kincs.

Zoli atya – ahogy a kiscserkészek szólítják – mesés történetekkel körítve megmutatta nekünk, miért járunk mindig nyitott szemmel a természetben: sosem tudhatjuk, hol vár ránk egy tündér, aki segítségünkre lehet, ha szükségünk van rá – csak legyen szemünk meglátni őt. Megmutatta a hétköznapi csodát is, hogy náluk még a víz is ég, ha meggyújtják. Aki figyelt, megtudhatta: a kútból a víz mellett földgáz is a felszínre tör, melyet ha meggyújtanak, a lángoló kút ámulatba ejti a hozzánk hasonló, messziről jött népeket.

Délután a közeli Nagybecskerekre, a korábbi Torontál Vármegye központjába látogattunk el, ahol Halmai Tibor, a Caritas titkára vezetett bennünket.

Városi sétánk során megnéztük a Nepomuki Szt. János Székesegyházat, a Piarista Gimnázium ódon templomát, és Bálint Aranka vezetésével itt is bejuthattunk a Városházára. A történelmet idéző ólomüveg ablakok és évszázados falak, padok közt tovább hallgattuk, hogyan alakult a magyarság helyzete, hogyan lettek itt a történelem folyamán a többségből kisebbség. Elemíren a templomnál megálltunk és az altemplomban nemzeti szalagot kötöttünk fel Kiss Ernő, aradi vértanú sírjánál.

Csütörtökön Belgrádba, az egykori Nándorfehérvárra indultunk. A várban Talpai Dávid, fiatal magyar egyetemista vette át a kalauzolásunkat. Szemléletes előadását a 1456-os nándorfehérvári diadalról egyik jelenlévő sem fogja egyhamar elfelejteni. Új történelmi adalék volt számunkra, hogy a csatát furcsa módon, 5 vakmerő íjász engedetlensége döntötte el. Hunyadi János - aki segítségükre sietett- bebizonyította, hogy a győzelemhez ugyanúgy szükség van gyors reagáló képességre, mint tervszerűsége és hősiessége.

A Kalemegdánról festői kilátásban gyönyörködhattunk a Duna és a Száva összefolyására.

Belgrádban láttuk a háború ejtette sebeket, a rakétákkal kilőtt épületeket, melyek ma is emlékeztetnek mindenkit a tragikus eseményekre. A gyerekek közül páran elgondolkodtak azon is, hogy ez a háború az ő életükben zajlott, amikor ők születtek, vagy éppen járni tanultak. Láthatták, hogy az emberek itt is újra tudták kezdeni az életüket, itt is nőnek fel gyerekek – és az új generációk remélhetőleg mindenhol arra fognak törekedni, hogy az átélt szörnyűségek ne ismétlődhessenek meg. Ez volt a legrejtettebb, de talán legfontosabb üzenete a tábornak számukra.

Hazafelé Zimonyban a Duna parti sétányon fagyaltoztunk, majd egy szalánkéméni almáskertből, egy 100 méteres löszfal tetejéről csodáltuk meg a Duna–Tisza torkolat fenséges látványát. A messzi távolban látszódott Titel, de mi immár a saját szemünkkel győződhattunk meg arról, hogy a két folyam pontosan hol ölelkezik össze. Ez volt a kirándulásaink legdélebbi pontja.

Pénteken pedig a legkeletebbre, Versecre utaztunk. Igazi ékszerdoboz ez a város, melyet a délszláv háború sem ért el. Láthattuk az életszínvonalbeli különbséget, és bár ritkábban, de örömmel hallottuk itt is a magyar szót. Jó érzés volt, hogy megszólítottak bennünket az utcán, érdeklődtek, honnan jöttünk és még az idős nének is tudták, hol van Devecser. Büszkék voltak, hogy lám, az ő városukra is kíváncsiak otthon a fiatalok.

Rövid séta után Lantos Lajos, a Petőfi Sándor Magyar Művelődési Egyesület elnöke vett szárnyai alá bennünket. Először Hercegh Ferenc szülőházához látogattunk el, majd megcsodáltuk a Szt. Gellért templom neogótikus díszítését. A gyönyörű hangú orgonával együtt énekeltük a magyar Himnuszt és könyörögtünk Szűz Máriához.

A hegy tetején, a Vöröskereszt Házában megebédeltünk, majd jóllakottan látogattuk meg Érsmlyó várának romjait. A vár tövéből elláttunk egész Romániáig! A panoráma épp úgy elvarázsolt bennünket, mint a napsütésben szikrázóan csillogó hegy, mely a romániai Krassó-Szörényi-Érchegységhez tartozik.

Mivel most is hét ágra süttött a Nap, már mindannyian nagyon vártuk, hogy a strandon végre hűsölhessünk. 2 vidám órát töltöttünk a mesterséges tavacskában lubickolva, és egyáltalán nem zavart bennünket, hogy a vize sós, pedig jéghideg édesvízű forrásból is zuhog bele víz bőven.

Szombaton, a búcsú napján elérzékenyülten köszöntük meg a szíves látást, a rólunk való gondoskodást. Örömmel adtuk át Stojan atyának az ajándékainkat, melyeknek majd év közben az itt lakó fiúk fognak örülni igazán, hiszen sport- és játékszereket, kötelező olvasmányokat feldolgozó filmeket hagytunk ott számukra.

Ezután példát véve a kollégista fiúkról, magunk után rendet hagyva, András bácsi elemózsiás csomagjaival felszerelve indultunk el haza fele.

Várt még bennünket Újvidék és a péterváradi erőd, ahol Burányi Boglárka, magyar főiskolás mesélt a vajdasági főváros múltjáról és jelenéről. Este sok-sok élménnyel gazdagon érkeztünk haza. A busz zengett az énekszótól, amikor a megfáradt, de vidám csapat busza beállt a parkolóba, ahol a szülők már nagy izgalommal várták haza a gyerekeket. A devecseriek szívét melengette, hogy egy hét alatt is mennyit szépült Devecser városközpontja.

Ez alatt az egy hét alatt mindannyian megtanultuk, magyarnak lenni nem mindig könnyű, de „Magyarnak lenni jó!”

Kertészné Koczor Katalin pedagógus és Sáhóné Lajkó Zsuzsanna táborvezető